

Kuvien käyttö opettamisen apuna maahanmuuttajaopiskelijoiden opetuksessa

Pauliina Sairanen

Toukokuu 2009

**JYVÄSKYLÄN
AMMATTIKORKEAKOULU**

Tekijä(t) Pauliina Sairanen	Julkaisun laji Kehittämishankeraportti	
	Sivumäärä 23	Julkaisun kieli Suomi
	Luottamuksellisuus ☐ Salainen _____ saakka	
Työn nimi Kuvien käyttö opettamisen apuna maahanmuuttajaopiskelijoiden opetuksessa		
Koulutusohjelma Ammatillinen opettajakorkeakoulu,		
Työn ohjaaja(t) Ritva Nurminen		
Toimeksiantaja(t)		
Tiivistelmä Opetan maahanmuuttajaopiskelijoita, jotka tulevat Aasiasta (Burma, Afganistan, Thaimaa) ja Venäjältä. Ongelmana on yhteisen työskentelykielen puuttuminen. Tärkeintä on opettaa suomen kieltä ja kulttuuria kädentaitojen opettamisen ohella ja lomassa. Opetuskielenä on suomi, eikä englantia tai muita kieliä suositella käytettäväksi. Yhteisen kielen puuttumista olen pyrkinyt kompensoimaan käyttämällä opetuksen apuna kuvia. Käytän kuvia opetuksessani siten, että kuvahavainnointi mahdollistaisivat luomisprosessin ohella myös Suomen kielen ja kulttuurin oppimisen. Tässä kehittämishankkeessa olen pyrkinyt luomaan linjoja kuvien käytölle maahanmuuttajien opetuksessa. Arvioin joitakin valmistamiani opetusmonisteita ja -tunteja lukuvuodelta, etsien positiivisia oppimiskokemuksia ja havainnoiden ongelmia ratkaistavaksi tulevaisuudessa.		
Avainsanat (asiasanat) maahanmuuttajaopiskelijat, kuva, havainnoiminen, kuvasta oppiminen / kuvien käyttö opetuksessa		
Muut tiedot		

Author(s) Pauliina Sairanen	Type of Publication Development project report	
	Pages 23	Language Finnish
	Confidential ☐ Until _____	
Title Using pictures in teaching process with emigrant students		
Degree Programme (Vocational Teacher Education/Student Counsellor Education/Special Needs Teacher Education) Vocational Teacher Education		
Tutor(s) Ritva Nurminen		
Assigned by		
Abstract I teach foreign students, which come from Asia (Burma, Afganistan, Thailand) and Russia. We don't have a common language to work with. The main purposes in my classes are to study Finnish culture and language by doing arts and crafts. In teaching it is not advisable to use English or any other languages but Finnish, because it would work against of goal to learn and speak Finnish. I tried to develop the way of using pictures in my teaching so that the pictures could work as a common language between me and my students. I tried to use pictures in my teaching so that the pictures could create the way and to ease up the project of learning Finnish language and the culture. In this developing project I tried to create better ways of teaching by pictures. I estimate some of my teaching from past year and tried to find positive learning experiences and at the same time the problems to be solved in the future.		
Keywords emigrants, picture, illustrative, using pictures in teaching / teaching by pictures		
Miscellaneous		

SISÄLTÖ

1	KEHITTÄMISHANKKEEN LÄHTÖKOHDAT	2
1.1	Hankkeen tarkoitus ja tavoitteet	3
2	KUVASTA OPPIMINEN JA OPETTAMINEN	4
3	ESIMERKKEJÄ JA HUOMIOITA	5
3.1	Kranssi ulko-oveen	7
3.2	Kangaspuut	9
3.3	Heijastin	11
3.4	Suomalaiset metsäneläimet -kynttilänjalka	13
3.5	Lumiveistos	15
4	KUVA TULKKINA	16
5	LOPPUPOHDINTA	20
	LÄHTEET	21

1 KEHITTÄMISHANKKEEN LÄHTÖKOHDAT

Aloin opettaa maahanmuuttajaryhmälle kädentaidot -kurssia marraskuussa 2008 Savonlinnan kristillisellä opistolla. Ryhmässä oli 15 opiskelijaa eri maista (Afganistan, Burma, Venäjä ja Viro) Suomeen muuttanutta opiskelijaa. Ryhmä opiskelee ensisijaisesti suomen kieltä, jonka opiskelun he olivat aloittaneet samana syksynä. Tulevaisuudessa osa heistä siirtyy perusopetuksen puolelle, osa esimerkiksi ammattikoulutuksen pariin.

Maahanmuuttajien ryhmä oli erittäin heterogeeninen kielelliseltä osaamistasoltaan, uskonnollisilta lähtökohdilta ja koulutustasoltaan. Myös lähtömaassa olosuhteet olivat erilaisia, osa tuli suomeen suoraan ”viidakosta”, osa pakolaisleireiltä, osa sodan keskeltä ja osa keskiluokkaisesta elämästä perhe- tai sukulaisuussuhteiden vuoksi. Näin ollen joukossa oli täysin luku- ja kirjoitustaidottomia, mutta myös täysin tavallisen länsimaisen ammatin omaavia opiskelijoita. Ongelmaksi huomasin heti alussa sen, ettei yhteistä kieltä ollut. Suomenkielen opiskelu oli useimmilla alkutekijöissään ja ymmärtäminen rajallista tai jopa huonoa, englantia ei suositeltu käytettäväksi (eivätkä kaikki osaa sitäkään), koska tarkoitus oli kädentaitojen ohella oppia myös somea mahdollisimman paljon, joten otin välittömästi avuksi puheelleni kuvien käytön.

Opettaessani kuvat ovat mukana kahdella tavalla. Ensiksikin käytän kuvia ”Kylli-täti” -tyyliin siten, että puhuessani piirrän nopeasti tarkoittamani asian, verbi tai substantiivi, fläppitaululle. Sen jälkeen kirjoitan sanan suomeksi. Opiskelijat ymmärtävät mitä sanaa tarkoitan ja kirjoittavat sanat vihkoonsa suomeksi ja omalla kielellään. Minulle tämä on taiteilijana luontevaa, mutta ei tietenkään ole mahdollista kaikille. Käytän kuvia havainnollistamisen välineenä myös suunnittelemalla opintomonisteet kuviin pohjautuviksi ja selkokielisiksi (=sanat mahdollisimman pitkälle perusmuodoissaan). Esimerkit molemmista menetelmistä ohessa.

Kuvien käytön tuominen maahanmuuttajien opetukseen oli minulle luonteva ratkaisu, koska opettaessani Linnalan kuvataidekoululla Piipero-ryhmiä (5-6 -vuotiaat) olen

havainnut kuvallisen informaation käytön opetuksessa auttavan opiskelijoita työskentelyprosessin ymmärtämisessä ja hallitsemisessa niin, että opiskelija saa kuvan avulla perustiedot, jotka antavat eväät ja rohkeuden omaan luovaan työskentelyyn. Maahanmuuttajaryhmän osalta opetuksen haasteet ovat erilaisia mutta Piiperoryhmissä käyttämäni kuvapainotteinen opetusmenetelmä antoi minulle hyvät lähtökohdat maahanmuuttajien opetuksen kehittämiseen.

Opiskellessani Jyväskylän ammattikorkeakoulun opettajakorkeakoulussa olen saanut uutta tietoa didaktisista perusteista, jotka ovat auttaneet syventämään kuvan, oppimismenetelmien ja opetukseen asetettujen oppimistavoitteiden välillä. Opetuksesta saamani lisätieto on näin ollen ollut lähtökohtana mahdollistamassa kuvallisen opetusprosessin kehittämistyötä.

1.1 Hankkeen tarkoitus ja tavoitteet

Hankkeeni tarkoitus on tuoda ideoita siihen, miten maahanmuuttajien opetusta ja suomenkielentuntemusta voidaan yhdenmukaistaa kielellisiin ja maantieteellisiin lähtökohtiin katsomatta käyttämällä kuvia opetuksen tukena.

Tavoitteena on tuoda tässä vaiheessa keskusteluun mukaan kuvien käytön hyödyt ja jatkaa kehittämishanketta myöhemmin omalla työpaikallani siten, että kuvien käyttö yleistyisi maahanmuuttajakoulutuksessa, varsinkin sen hankalassa alkuvaiheessa.

Kuvien aktiiviselta käytöllä opetuksessa toivon saavani vahvistusta opiskelijoille niin, että tehtävän työskentelyprosessi hahmottuisi ja opiskelijoilla olisi mahdollista ymmärtää annetun oppimistehtävän tavoitteet ja lopputulos niin, että opiskelija pystyy asettamana työn lopputulokselle omat henkilökohtaiset tavoitteensa sekä oman työskentelyprosessin käytännön etenemisen.

Haasteena omalle kehittämistyölleni kuvien käytössä oppimisen välineenä on se, ettei kuva aina yksiselitteisesti hyvä asia. Vanhan sanonnan mukaan kuva kertoo enemmän kuin 1000 sanaa, mutta johdattavatko nämä sanat aina ajatusta oikeaan suuntaan?

Esimerkkinä väärään suuntaan johdattamisesta on liian valmiin ratkaisun tarjoaminen, tai kuva joka kertoo ajatuksia oppimisen asiasisällöstä pois päin johdattaen. Liian val-

miita ratkaisuja tarjoava kuva voi rajoittaa opiskelijan omaa tavoitteiden asettelua, sekä kahlita luovaa työskentelyprosessia.

Toivottavaa on, että kuva antaa eväitä omaan luovaan prosessiin siten, että opiskelija saa kuvan avulla perustiedot omien tavoitteiden asettamiseen ja omaan luovaan työskentelyprosessiin.

2 KUVASTA OPPIMINEN JA OPETTAMINEN

Pedagogisen kuvan suunnittelussa pätevät samat säännöt kuin opettamisessa yleensäkin; tieto vain tulee näköaistin välityksellä siinä missä kielellinen opetus tulee kuuloaistin välityksellä. Oppiminen on aivotoimintaa, jota yksilö itse johtaa ja valvoo.

Opettajan osuus lienee ennen kaikkea ohjata tätä oppimista etenemään loogisesti ja oppilaan aikaisemmat tiedot huomioiden (Hatva Anja: Kuva -hyvä renki, huono isäntä, Oy Urex, Porvoo 1987, s. 18). Kuvien käytön perusteena opetuksessa henkilökohtaisena lähtökohtanani olen pitänyt sitä, että kuvan ymmärtää jokainen kielellisestä, kulttuurisesta tai henkisestä lähtökohdastaan riippumatta. Kuvien tekijänä minun on tärkeä tuntea myös didaktisia perusasioita, jotta pystyn valjastamaan kuvat palvelemaan pedagogisia tavoitteitani.

Ilpo Vuorinen luetteloii kirjassaan Tuhatta tapaa opettaa kuvallisen ilmaisun keskeiset tehtävät opetuksessa seuraavasti (Vuorinen 2005, 150)

- Antaa informaatiota, hahmottaa kokonaisuuksia ja osoittaa asioiden keskeisiä riippuvuuksia
- Välittää virikkeitä, mielikuvia, tunnelmia ja fantasioita
- Herättää tunteita, mielipiteitä ja kysymyksiä
- Antaa mahdollisuuden ilmaista itseä luovan kuvailmaisun avulla
- Helpottaa muistamista ja mieleenpalauttamista.

3 ESIMERKKEJÄ JA HUOMIOITA

Ohessa esimerkkejä maahanmuuttajaryhmällä käyttämistäni opetusmonisteista. Kuvien yhteydessä esittelen opetukseen liittyvät sisällöt ja tavoitteet, tuntien kulun ja arvioin opetuksen tulosta, etsin kehittämismahdollisuuksia.

Kranssi ulko-oveen

1. Leikkaa langasta noin 15 cm:n pätkiä.

2. Sido pajusta hieman nyrkkiä suurempi rengas.

3. Tee sypressinoksista pieniä nippuja, sido ne langalla.

4. Sido niput rautalangalla pajurenkaaseen.

1. Opetusmoniste, kranssi (Piirokset, opetusmonisteen suunnittelu ja valokuvaus: Pauliina Sairanen)

3.1 Tehtävä: kranssi ulko-oveen

Kranssi oli ensimmäinen tehtävä, jonka suunnittelin maahanmuuttajaryhmälle. Tietämykseni ryhmästä oli hyvin vähäistä, olinhan tullut opettajaksi parin päivän varoitusaikalla. Kransseihin olivat materiaalit helposti saatavilla ja se oli nopea syyskauteen sopiva työ, johon saattoi liittää suomalaisuuteen liittyvää tapakulttuuria.

SISÄLTÖ JA TAVOITTEET:

Tehtävä aloitettiin keräämällä valmiiksi katsomistani paikoista materiaalit kransseihin. Tavoitteena oli tehtävän kautta välittää tietoa suomalaisesta tapakulttuurista ja syksyisestä luonnosta. Luontoretken yhteydessä toivoin opiskelijoiden tutustuvan minuun ja toisiinsa ja ryhmäytyvän. Maahanmuuttajakoulutuksessa suomen kielen ja kulttuurin oppiminen on aina sisällytetty opetuksen tavoitteisiin.

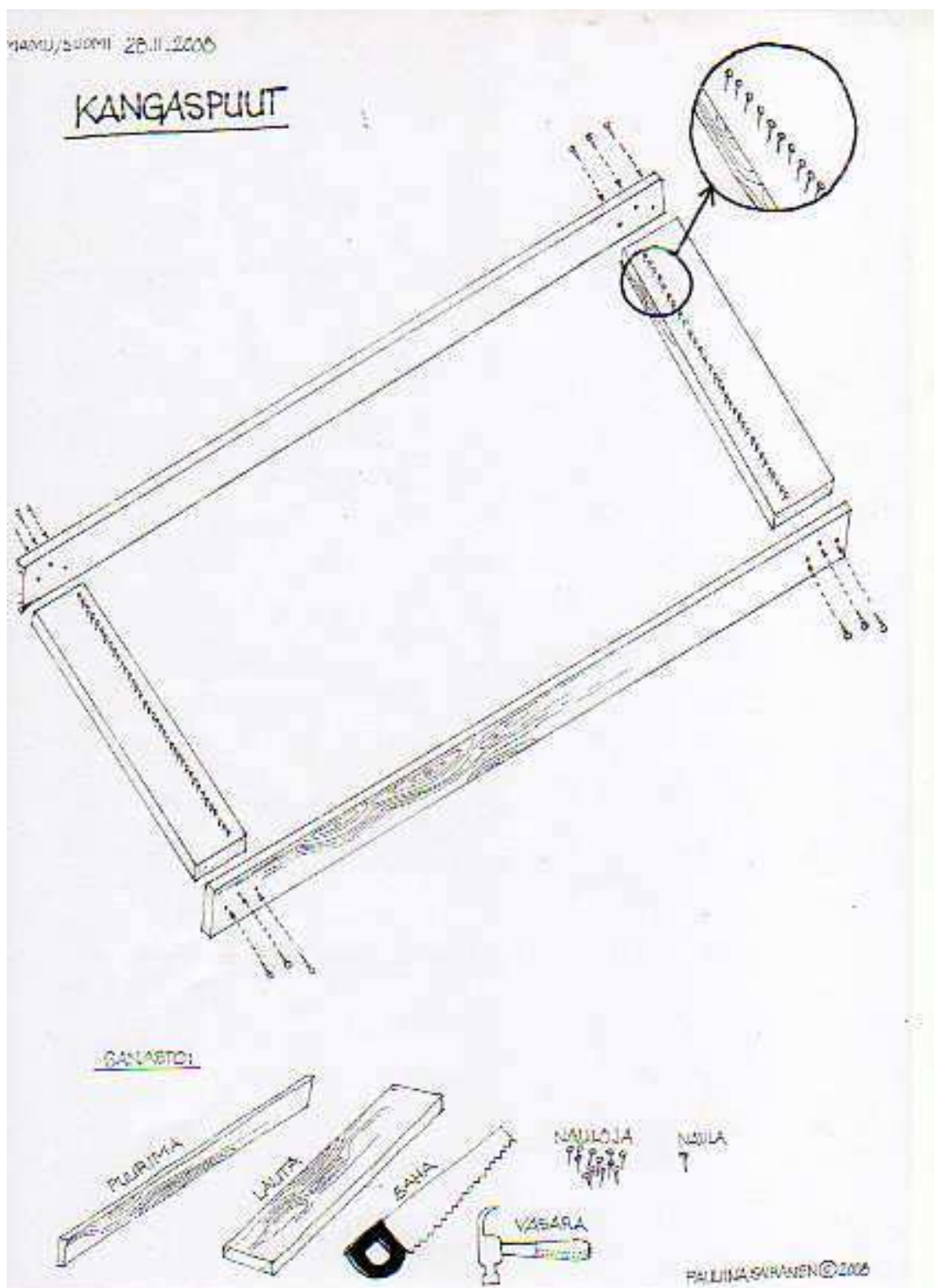
TUNTIEN KULKU:

Kerroin mitä kranssit ovat ja miksi niitä laitetaan esimerkiksi ulko-oveen. Lähdimme ulos keräämään materiaalit oman kranssin valmistamista varten. Ulkona oleminen vapautti mukavasti tunnelmaa, jonka huomasi olevan opettajan vaihtumisen vuoksi hieman tarkkailevan. Samalla minulla oli tilaisuus tehdä huomioita ryhmän dynamiikasta ja henkilökemiasta. Kaikki valmistivat kransseja innokkaasti ja saivat työnsä valmiiksi tuntien aikana.

ARVIOINTI:

Luontoretki ja yhdessä tekeminen vapauttivat tunnelmaa ja jossain määrin toisilleen tuntemattomat opiskelijat tutustuivat luonnossa paremmin toisiinsa. Puutteita tuntien valmisteluissa tuntui olevan enemmän kuin ansioita. Tuotteiden keräämiseen käytettävät työkalut ja tavat olisi tullut esitellä ennen metsään lähtemistä vaikkapa kuvallisesti. Opetusmoniste antoi valmiista kranssista liian valmiin kuvan, joka mielestäni kahlitsi opiskelijoiden luovaa työskentelyä. Kielimuuri opiskelijoiden ja minun välillä vaikeutti ja hidasti työskentelyä. Tämän opetuskokonaisuuden pohjalta päätin lähteä kehittämään tehtävien kuvallista ohjeistusta työn vaiheet kattavampaan mutta toi-

saalta lopullisen työn kannalta vähemmän luovuutta kahlitsevaan suuntaan.

1. Opetusmoniste, kangaspuut (Piirokset, opetusmonisteen suunnittelu: Pauliina Sairanen)

3.2 Tehtävä: Kangaspuut

Tekemässäni kyselyssä huomioin, että useat miesopiskelijat toivoivat tehtäväksi rakentelua ja puutöitä ja naisopiskelijat kudontaa. Koska koulullamme ei ole puukäsityöluokkaa, eikä toisaalta valmiita kangaspuuta, suunnittelin pienet, perustyökaluilla toteutettavat kangaspuut opiskelijoille rakennettaviksi.

SISÄLTÖ JA TAVOITTEET:

Suunnittelemani työohje ei pitänyt tarkoituksella sisällään mittoja ja tällä halusin antaa opiskelijoille suunnitteluun, luovaan ajatteluun ja materiaalien riittämiseen liittyvän ongelmanratkaisutehtävän. Toin luokkaan monisteessa kuvatut työkalut, nipun rimoja ja lautoja. Kangaspuiden lopulliset mittasuhteet, tukevuus ja materiaalien riittävyys jäivät opiskelijoiden ratkaistaviksi. Kielellisenä tavoitteena oli oppia perustyökalujen nimet ja työskentelyyn liittyvät verbit, kuten ”sahata” tai ”naulata”.

TUNTIEN KULKU:

Opiskelijat ottivat antamani työkalut ja opetusmonisteet innolla vastaan ja ymmärsivät asettamani muotoilullisen haasteen ja ryhtyivät ahkerasti töihin. Kangaspuuta alkoi valmistua kiivaaseen tahtiin. Niiden valmistuminen herätti ryhmän naisopiskelijoissa ihastusta.

ARVIOINTI:

Kangaspuista tuli laadukkaita ja tarkoitustaan palvelevia. Materiaaleista valmistuivat neljät pienet kangaspuut. Rakentamiseen asettamani muotoilulliset ja ongelmat ja niiden ratkaiseminen rakentajaryhmässä loi yhteisöllisen ja iloisen ilmapiirin luokkaan. Valmiiden töiden herättämä ihastus kohotti rakentajaryhmän itsetuntoa ja uskoa omiin kykyihin. Tehtävän luoma iloinen tunnelma ja onnistumisen elämykset antoivat osviittaa minulle vastaavanlaisten tehtävien suunnitteluun. Ryhmän iloinen tunnelma, oppimisen nopea eteneminen ja ongelmanratkaisukyvyyn parantuminen tekivät sen, etten huomannut tässä tehtävässä erityisiä kehittämistavoitteita.

29.11.2005 KAMU/Suomi

HEIJÄSTIN

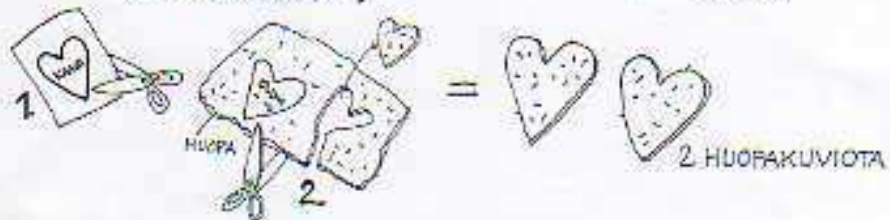
SUOMEN TALVI ON PIMMÄ,
KUN LUKIT OUKONA, TARVISET HEIJÄSTIMEN.

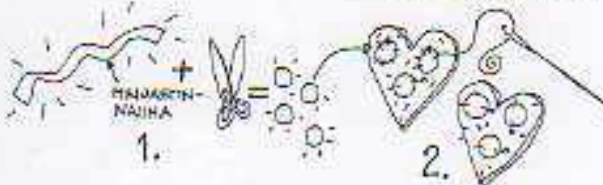
OHJE:

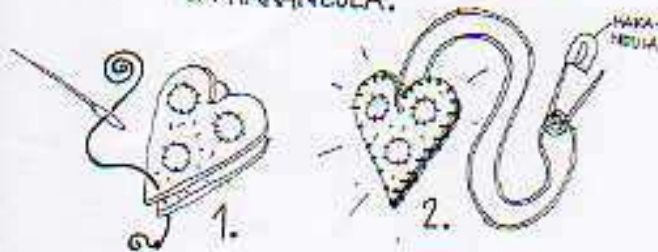
2. LEIKKAA HUOVASTA KAAVAN AVULLA 2 KUVIOTA.
(KAAVA ON AHAALLA.)

3. OMPELE HUOPAKUVIOIHIN HEIJÄSTINNAUHAA.

4. OMPELE HUOPAKUVIOT
KIINNI TOISIINSA. LISÄÄ NARU
JA HAKANEULA.

1. Oppimistehtävä, heijastin (Pirroksset ja opetusmonisteen suunnittelu: Pauliina Sairanen)

3.3 Tehtävä: Heijastin

Koska Suomessa varsinkin marraskuun pimeydessä heijastin on hyödyllinen, eivätkä ne ole tuttuja esineitä Aasian maista tulleille, suunnittelin tehtäväksi omat heijastimet jokaiselle. Huovuttamisen tiesin olevan varsinkin Afgaaniniaisille hyvin tuttua, jolloin he pystyisivät mahdollisesti toimimaan omatoimisesti ja jakamaan omia perinteitään ja taitojaan ryhmän sisällä.

SISÄLTÖ JA TAVOITTEET:

Tehtävän sisältöinä huovuttamisen työprosessiin tutustuminen, materiaalien ja työskentelytapojen suomalaisen termistön oppiminen ja itsetunnon vahvistaminen omaan kulttuurisen osaamisen avulla.

TUNTIEN KULKU:

Tehtävä eteni vaiheittain monisteeseen tutustumisen jälkeen. Villaa työstäessä Afgaaninaisten huovutustaidot tulivat esiin. Sain itsekin tutustua uudenlaisiin työskentelymenetelmiin ja opettaja pääsi oppilaan rooliin. Työskentely eteni vapautuneessa ilmapiirissä ja oikeastaan ensimmäistä kertaa afganistanilaiset naisopiskelijat keskustelivat vapautuneesti muiden kulttuuritaustaisten ja miesopiskelijoiden kanssa. Oman kulttuurisen osaamisen esitleminen vahvisti naisten itsetuntoa ja afganistanilaiset miesopiskelijat olivat käsityöperinteistään ylpeitä.

ARVIOINTI:

Tehtävä oli tarpeellinen, heijastimen tarkoitus ymmärrettiin ja sen suunnittelu ja ”tuunaaminen” omannäköiseksi koettiin innostavana. Huomasin, että jatkossa tulisi kiinnittää huomiota materiaalien tasapuoliseen jakamiseen ja työskentelyn huolellisuuteen. Tulisi korostaa sitä ettei kiirettä ole.

2. Oppimistehtävä, metsän eläimet –kynntilänjalka (Piirokset ja opetusmonis-
teen suunnittelu: Pauliina Sairanen)

3.4 Tehtävä: Suomalaiset metsän eläimet –kynttilänjalka

Suomessa on rikas eläimistö arktisia metsäneläimiä, joiden elintavoista löytyy hyviä ja havainnollisia kuvia kirjoista. Maahanmuuttajille suomalaiseen eläimistöön tutustuminen on elämys, luonto tarjoaa ehtymättömän universaalin luovuuden lähteen. Savi materiaalina on omanlaisensa ja sen käsittely vaatii tietynlaiset tekniikkansa. Nämä asiat yhdistin kynttilänjalkatehtävässä.

SISÄLTÖ JA TAVOITTEET:

Sisältönä suomalaisiin metsäneläimiin, niiden elintapoihin ja nimistöön tutustuminen. Saven muotoilun perusteiden oppiminen.

TUNTIEN KULKU:

Opiskelijat tutustuivat suomalaiseen metsäneläimistöön, niiden elintapoihin ja nimistöön kirjoista. Selailu innosti opiskelijat vertailemaan oman maansa eläimistöä suomalaiseen. Aihe innosti opiskelijat monikulttuuriseen keskusteluun. Opetusmoniste tuntui antavan opiskelijoille hyvät lähtökohdat työstä suoriutumiseen. Aiemmasta olin oppinut jakamaan materiaalin (savikimpale) opiskelijoille hallitusti. Työt onnistuivat hyvin ja opiskelijat olivat tuotoksiinsa tyytyväisiä. Tämän tehtävän jälkeen innostus eläinten piirtämiseen ja yleensä piirtämällä suunnitteluun vahvistui opiskelijoiden piirissä.

ARVIOINTI:

Antamani kuvallinen opetusmoniste palveli opiskelijoita työohjeena hyvin. Opiskelijat motivoituivat työskentelemään ahkerasti. Opetusmoniste ei tarjonnut lopullisen muodon osalta liian valmiita ratkaisuja. Opiskelijoiden omaa luovaa työskentelyä oli ilo katsella. Savi materiaalina ja eläimet aiheena innostivat opiskelijat kärsivälliseen ja tavoitteelliseen työskentelyyn. Onnistuminen antoi uskoa ja hyvät lähtökohdat seuraavien opetusmonisteiden suunnitteluun.

Tehtävä 10.2.2009

Kädentaidot -tunneilla 10.-13.2. valmistamme lumiveistoksen.

Ohjeet tiistai 10.2. ja perjantai 13.2.:

1. Pukeudu lämpimästi! Muista pipo ja käsineet.

2. Muodosta ryhmä, 2-3 henkilöä.

3. Yksi lapoi lunta laatikkoon, toinen polkee lumen tiiviiksi.

4. Kun lunta on tarpeeksi korkea kasa, jätetään se odottamaan veistämistä (verbin perusmuoto =veistaa).

5. Perjantaina 13.2. pukeudu lämpimästi. Lumikasa veistetaan patsaaksi.

REILINA SAIRAANEN

2. Oppimistehtävä, lumiveistos

3.5 Tehtävä: Lumiveistos

Suomalainen runsasluminen talvi on erilainen ja erikoinen kokemus, varsinkin Aasian trooppiselta alueelta tulleille. Tutustuin luennolla lumiveistämisen teoriaan ja oppimaani tietotaitoa halusin jakaa maahanmuuttajaopiskelijoille.

SISÄLTÖ JA TAVOITTEET:

Oppimistehtävän sisältönä oli tutustuttaa opiskelijat lumeen materiaalina, talviseen sanastoon ja säänmukaiseen pukeutumiseen. Myös työkalujen ja vaatteiden nimitykset kävimme läpi ennen tehtävän alkamista. Työ oli ryhmätyö, joten myös sujuvaa ryhmän muodostamista harjoiteltiin.

TUNTIEN KULKU:

Ennen lähtöä ulos esittelin säänmukaisen pukeutumisen ja eri vaatekappaleiden nimitykset. Myös työkalut opeteltiin, että ne löytyisivät pyydettäessä. Ulos lähdettiin ja veistoksille varatulla alueella muodostettiin työryhmät. Lumet kasattiin ja jätettiin tiivistymään ja odottamaan veistämistä. Veistäminen sujui seuraavalla tunnilla innostuneesti ja pukeutumisessakin oltiin paremmin varustautuneita kuin ensimmäisellä tunnilla.

ARVIOINTI:

Tehtävä oli hauska ja yhteisöllinen ryhmätyömuotonsa vuoksi. Opiskelijat pääsivät suunnittelemaan ja toteuttamaan ideansa yhdessä ja toimimaan ryhmässä. Ensimmäisen tunnin palelemiskokemusten kautta säänmukainen pukeutuminenkin tuntui tulevan tutuksi.

4 KUVA TULKKINA

Tunnin kuluessa valmistuvat fläppitaulukuvat antavat mahdollisuuden reagoida opiskelijoiden antamaan palautteeseen ja toiveisiin nopeasti. Kun opiskelijoiden itselleen Sasettama tavoite hahmottuu opettajalle, on opettajan mahdollista reagoida asetettuihin oppimistavoitteisiin kuvamuotoisen opetuksen avulla ja näin ylittää kielimuuri. Parhaassa tapauksessa opiskelijat uskaltavat esittää ongelmia kuvamuodossa, esimerkiksi opiskelija piirtää kuvan vasarasta, jolloin opettajan on helppo kommentoida ongelmaan kirjoittamalla ja lausumalla sanan VASARA.

Seuraavat kolme fläppitaulukuvaa ovat syntyneet opetustilanteissa opiskelijoiden kysymysten johdantelemina. Opetuskeskustelutilanne on hedelmällinen lähtökohta kuvankäyttöön maahanmuuttajien opetuksessa.

Seuraavat kolme fläppitaulukuvaa syntyivät opetuskeskustelutilanteissa, välillä väärinymmärrystenkin kautta. Oppiminen ja opettaminen olivat iloinen ja yhteisöllinen tapahtuma, jonka aikana keskusteltiin ja naurettiin paljon.

1. Fläppitaulukuva, jossa on kasvien istuttamista ja siihen liittyviä esineitä havainnollistettu työskentelyn ja keskustelun kuluessa. Myös muita kevääseen liittyviä asioita on tullut mieleen ja ne ovat saaneet kuvallisen hahmonsaa, kuten esimerkiksi korvasieni. (Piirokset ja valokuvaus: Pauliina Sairanen)

7.4. TIISTAI LINNUT

KÄKI

1. KATSELE KIRJOISTA LINTUJA

2. ETSI ■ HIENOJA LINTUJA

3. PIIRRÄ JA MAALAA (= MAALATA)

2. Muuttolintujen saapuessa tutkimme yleisimpiä lintuja kirjojen avulla. Opiskelijat piirsivät ja maalasivat lintuaiheisia töitä havaintojensa pohjalta. Lintujen havainnointi innosti joitakin opiskelijoita toteuttamaan useita lintuaiheisia töitä. (Piirroksset ja valokuvaus: Pauliina Sairanen)

3. Oppituntien aikana tarvitsemme ”sitä sun tätä” ja näiden esineiden ja asioiden nimet olemme keränneet yhdelle sivulle, josta opiskelijat kopioivat ne omiin vihkoihinsa. (Piirokset ja valokuvaus: Pauliina Sairanen)

5 LOPPUPOHDINTA

Erwin Panofsky on esittänyt taideteoksiensa havainnoinnista tulkintamallin, jossa on kolme vaihetta, kaksi ensimmäistä pohjaavat normaaliin tietomäärään: katsoja tunnistaa kulttuuriset objektit ja symbolit. Kolmas vaihe on tulkinta, jossa maalaus sijoitetaan paikalleen tekijän filosofiaan ja traditioon. Tulkinta pohjaa havainnon tarkkuuteen ja suureen tietomäärään, sekä kykyyn luoda synteesi (Kinnunen 2000, 157).

Tulkintamallissa ilmenee se, että kuva on hyvä lähtökohta pohdinnalle, katsoja on vapaa luomaan mielikuvan ja synteessin omiin kulttuurisiin lähtökohtiinsa nojaten. Kuva synnyttää keskustelun ja mielestäni vapaa keskustelu synnyttää hedelmällisen ja luovan oppimisympäristön.

Kuvaan pohjautuva opetuskäytäntö on menetelmänä minulla vasta alussa, vailla vuosien harjaantumista. Mutta didaktisen osaamiseni lisääntyessä syvenee ymmärrykseni kuvan ja oppimisen välisestä yhteydestä. Pystyn nyt paremmin hyödyntämään taidekoulutuksessa hankkimaani tietotaitoa työssäni opettajana. Tunnen, että prosessi on vasta alussa. Kuvan kautta opettamisessa tunnen, että käytän voimavarojani ja taitoani tehokkaasti ja koen, että tämä on minulle sopiva tapa siirtää tietoa ja opettaa. Tiedän, että oppimisprosessi on opiskelijoilla hyvin henkilökohtainen ja ymmärrän, että kvaliteettisen oppimisen prosessi ei ole kaikissa tilanteissa paras tai tehokkain tapa opettaa. Lukuisat oppimismenetelmät mahdollistavat iloisen ja luovan oppimistilanteen myös ilman kuvaa.

6 LÄHTEET

Hatva, A. 1987. Kuva, hyvä renki, huono isäntä. 1. painos. Porvoo: Anja Hatva ja Oy Urex.

Kinnunen, A. 2000. Estetiikka. 1. painos. Juva: Werner Söderström Osakeyhtiö.

Vuorinen, I. 2005. Tuhat tapaa opettaa, menetelmäopas opettajille, kouluttajille ja ryhmän ohjaajille. 7. painos. Suomen Morenoinstituutin julkaisusarja nro 1. Tampere: Resurssi.